

Конвенция
на Съвета
на Европа
за борба
**с трафика
на хора**

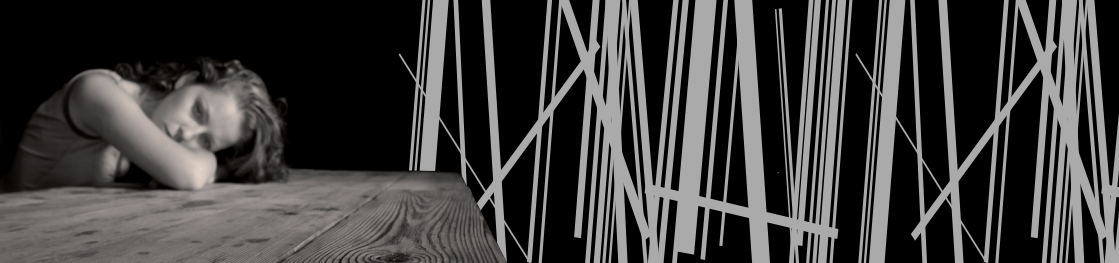

Права
на жертвите

COUNCIL OF EUROPE

CONSEIL DE L'EUROPE

Трафикът на хора нарушава правата и засяга живота на безброй хора в Европа и по целия свят. Расте броят на жените, мъжете и децата, които са търгувани като стока през граници или в собствените си страни и попадат в капана на експлоатацията и злоупотребата.

■ Конвенцията на Съвета на Европа за борба с трафика на хора, влязла в сила на 1 февруари 2008 г., има за цел:

- ▶ предотвратяване на трафика на хора,
- ▶ закрила на жертвите на трафик,
- ▶ наказателно преследване на трафикантите на хора, и
- ▶ насърчаване на координирането на националните действия и международното сътрудничество.

■ Конвенцията се прилага за:

- ▶ всички форми на трафик на хора, независимо дали се извършва вътре в страната или е международен и дали е свързан или не с организираната престъпност,
- ▶ всички жертви на трафика на хора (жени, мъже и деца),
- ▶ всички форми на експлоатация (сексуална експлоатация, принудителен труд или услуги, робство, поставяне в положение на зависимост, отнемане на телесни органи, и т.н.).

■ Основната добавена стойност на конвенцията е в нейната насоченост към правата на човека и закрилата на жертвите. Конвенцията определя трафика на хора като нарушение на човешките права и престъпление срещу достойнството и неприкосновеността на човешката личност. Това означава, че националните органи носят отговорност, ако не предприемат действия за предотвратяване на трафика на хора, закрила на жертвите и ефективно разследване на случаите на трафик на хора.

■ Трафикът на хора е **световен феномен**, който не познава граници, и поради това конвенцията е от значение за страните по целия свят и е отворена за присъединяване от всички тях.

КАКВО ПРЕДСТАВЛЯВА ТРАФИКЪТ НА ХОРА?

— Конвенцията определя трафика на хора като съчетание от три елемента:

- ▶ **действие:** набиране, транспортиране, прехвърляне, укриване или приемане на хора;
- ▶ с използване на определени **средства:** заплахата за използване или самото използване на сила или други форми на принуда, отвличане, измама, въвеждане в заблуждение, злоупотреба с власт или състояние на зависимост, или даване или получаване на пари или облаги за постигане на съгласието на лице, имащо власт над друго лице;
- ▶ с цел **експлоатация** като минимум, експлоатацията включва използване с цел prostituiране на друго лице или други форми на сексуална експлоатация, принудителен труд или услуги, робство или дейности, сходни с робството, поставяне в положение на зависимост или отнемане на телесни органи.

КАКВА Е РАЗЛИКАТА МЕЖДУ ТРАФИКА НА ХОРА И КОНТРАБАНДАТА НА ХОРА?

— Докато целта на контрабандата на хора е тяхното незаконно трансгранично транспортиране с цел да се получи пряко или косвено финансова или друга материална полза, целта на трафика на хора е тяхната експлоатация. Освен това трафикът на хора не предполага непременно пресичане на граница, той може да се осъществява и в рамките на дадена страна.

КОИ СА ЖЕРТВИТЕ НА ТРАФИКА НА ХОРА?

— Всеки може да стане жертва на трафик - жени, мъже и деца, хора на всякаква възраст и с всякакво социално положение. Хората, които стават жертви на трафика на хора, са принудени да оказват сексуални услуги, да работят срещу ниско заплащане или без заплащане, или да им бъдат отнети телесни органи. Експлоатацията често се придружава с физическо и емоционално насилие и заплахи към жертвите и техните близки.

— Съгласно конвенцията жертва на трафика на хора е лице, което е било набрано, транспортирано, прехвърлено, укрито или прието в самата страна или през граница, посредством използване на заплаха, сила, измама, принуда или други незаконни средства, за да бъде експлоатирано.

— Децата се считат за жертви на трафика на хора независимо дали са били използвани каквито и да било **средства** за тяхното набиране, транспортиране, прехвърляне, укриване или приемане с цел експлоатация.

— „Съгласието“ на лицето да бъде подложено на експлоатация е без значение когато е използвано някое от **средствата** (принуда, измама, злоупотреба със състояние на зависимост и т.н.). Освен това лицето се приема за жертва на трафик дори експлоатацията още да не е осъществена, ако е било подложено на някое от **действията** с използване на някое от **средствата**.

КАКВИ ПРАВА ИМАТ ЖЕРТВИТЕ НА ТРАФИК СЪГЛАСНО КОНВЕНЦИЯТА?

Идентифициране

— Жертвите на трафик трябва да бъдат официално идентифицирани като такива, за да не бъдат третирани като нередовни имигранти или престъпници. Идентифицирането се извършва от специално обучени специалисти (полицейски служители, социални работници, трудови инспектори, лекари и т.н.), които следват утвърдени процедури и критерии за идентифициране.

Период за възстановяване и размисъл

— Още преди жертвите да бъдат официално идентифицирани като такива, те имат право на минимум 30 дни, за да се възстановят, да се освободят от влиянието на трафикантите и да решат дали да сътрудничат с разследващите органи. През този период те не могат да бъдат експулсирани от страната и имат право на подпомагане, дори и престоят им в страната да е нередовен.

Подпомагане

— Независимо дали жертвите са готови да сътрудничат с наказателното разследване или да бъдат свидетели, те имат право на:

- ▶ подходящо и безопасно настаняване
- ▶ психологическа подкрепа
- ▶ материално подпомагане
- ▶ достъп до спешна медицинска помощ
- ▶ писмени и устни преводачески услуги
- ▶ предоставяне на правни съвети и информация
- ▶ подпомагане по време на наказателното производство
- ▶ достъп до пазара на труда, професионално обучение и образование, ако пребивават законно в страната.

Правно подпомагане

■ Жертвите на трафик имат право на информация за техните права и всички съответни процедури на език, който разбират. Те също така имат право на правно подпомагане и безплатна правна помощ при определени условия.

Разрешение за пребиваване

■ Жертвите на трафик могат да получат подбновяемо разрешение за пребиваване, ако личната им ситуация го изисква или ако тяхното пребиваване в страната е необходимо за целите на сътрудничеството с органите на наказателното производство. Предоставянето на разрешение за пребиваване не нарушава правото им да търсят убежище.

Закрила на личния живот и самоличността

■ Личните данни на жертвите не могат да се разгласяват публично и могат единствено да се съхраняват за конкретни законосъобразни цели. Те не могат да се използват по никакъв начин, който би позволил идентифициране на жертвите.

Закрила по време на разследването и съдебното производство

■ Жертвите и членовете на семействата им при необходимост получават закрила от възможни преследвания или заплахи от страна на трафикантите. Тя може да включва физическа закрила, смяна на местоживеенето, промяна на самоличността и съдействие за намиране на работа.

Обезщетение

■ Жертвите на трафик на хора имат право на финансово обезщетение за нанесените им от трафикантите вреди. Това обезщетение може да бъде присъдено от съда след конфискуване на имуществото на трафикантите или осигурено от държавата, в която е осъществена експлоатацията.

Репатриране и връщане

■ Връщането на жертвите в тяхната страна на произход се осъществява при надлежно съобразяване с правата, сигурността и достойнството им, както и с оглед на фазата на съдебното производство. След завръщането трябва да им бъде предложена помощ за реинтегриране, като например достъп до образование и съдействие за намиране на работа.

КАКВИ СА СПЕЦИАЛНИТЕ ПРАВА НА ДЕЦАТА ЖЕРТВИ НА ТРАФИК НА ХОРА?

— Освен посочените по-горе права, които се отнасят до всички жертви на трафик, децата се ползват от следните специални права :

- ▶ на децата без придружител се назначава законен настойник, който да ги представлява и да действа в техен интерес;
- ▶ предприемат се мерки за установяване на самоличността и националността на децата, а също така, ако това е в техен интерес, за откриване на семействата им;
- ▶ когато възрастта на жертвата не може да се определи, но има основания да се смята, че тя е на възраст под 18 години, предполага се, че жертвата е дете и ѝ се предоставят специални мерки за защита, докато се установи нейната възраст;
- ▶ децата имат право на достъп до образование и мерки на подпомагане, които отчитат техните нужди;
- ▶ извършва се оценка на риска и сигурността преди детето да бъде върнато в страната на произход и неговото връщане се предприема само ако то ще защити по най-добър начин интересите на детето;
- ▶ децата се ползват от мерки за особена закрила по време на разследването и съдебното производство.

МОНИТОРИНГ ЗА ПРИЛАГАНЕТО НА КОНВЕНЦИЯТА

— Экспертната група за борба с трафика на хора (ГРЕТА) провежда редовен мониторинг във всички страни, ратифицирали конвенцията на Съвета на Европа. Ролята на ГРЕТА е да осигурява ефективно изпълнение на разпоредбите на конвенцията и зачитане на правата на жертвите.

— ГРЕТА анализира ситуацията във всяка страна и изготвя доклади, които идентифицират добрите практики и пропуските, а също така дават препоръки за усъвършенстване на прилагането на конвенцията. Докладите и препоръките се публикуват на уебсайта на Съвета на Европа за борба с трафика на хора.

За контакти и допълнителна информация:

Секретариат на Конвенцията на Съвета на Европа
за борба с трафика на хора (ГРЕТА и Комитет на страните)
Secretariat of the Council of Europe Convention on Action
against Trafficking in Human Beings (GRETA and the Committee of the Parties)

Съвет на Европа / Council of Europe

F-67075 Strasbourg Cedex

Франция / France

email: Trafficking@coe.int

www.coe.int/trafficking